

Försvarsdepartementet
fo.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia: fo.rs.remissvar@regeringskansliet.se

Fö2025/00151

Betänkandet Plikten kallar! En modern personalförsörjning av det civila försvaret (SOU 2025:6)

Förvaltningsrätten ser i stort positivt på de förslag som lämnas av utredningen i betänkandet. Förvaltningsrätten har dock, utifrån de aspekter som domstolen har att beakta, följande synpunkter på förslagen.

Registreringen av totalförsvarspliktiga och disponibilitetskontroller får tydligare stöd (avsnitt 19.4)

I avsnitt 19.4 föreslår utredningen att det i förordningen (2010:1472) med instruktion för Totalförsvarets plikt- och prövningsverk införs bestämmelser om den registerföring och de disponibilitetskontroller som Totalförsvarets plikt- och prövningsverk (Pliktverket) ska utföra, i enlighet med vad som är medgivet enligt totalförsvarsdatalagen (2020:151).

Utredningen redogör i avsnitt 24.4 för att en stor del av Pliktverkets behandling av personuppgifter utgör en sådan kartläggning som innebär ett betydande intrång i den personliga integriteten i den mening som avses i 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen och att detta skydd mot integritetsintrång endast kan begränsas i lag under vissa förutsättningar (2 kap. 20 § första stycket 2 och 21 § regeringsformen). Mot bakgrund härav, samt med hänsyn till vad utredningen anför i avsnitt 19.4 i fråga om att ändamålsbestämmelserna i totalförsvarsdatalagen är allmänt hållna, anser förvaltningsrätten att det finns behov av ett mer utförligt resonemang om varför de aktuella bestämmelserna avseende Pliktverkets register föreslås införas i förordning.

Konsekvenser för domstolarna

Utredningen föreslår i avsnitt 21.5 att bestämmelsen i 10 kap. 7 § lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt ändras så att regeringen kan föreskriva att även andra myndigheter än Pliktverket har möjlighet att förelägga vite. I anslutning till detta förslag har utredningen angett att det kan komma att bli många vitesförelägganden. I konsekvensbeskrivningen (avsnitt 28.2.7) anges att om den totalförsvarspliktige inte följer ett vitesföreläggande, bör

myndigheten begära i domstol att vitet döms ut. Hur vanligt det blir med sådana processer står enligt utredningen i direkt proportion till hur många som anmodas att lämna uppgifter. Det står enligt utredningen dock klart att antalet kommer att öka. I konsekvensbeskrivningen anges även att kostnaderna för staten inte bedöms öka bara för att fler myndigheter får rätt att vitesförelägga eftersom Pliktverkets arbete med detta skulle minska i samma mån. Det borde enligt utredningen inte heller få några konsekvenser för domstolsväsendet.

Mot bakgrund av utredningens bedömning i fråga om att antalet vitesförelägganden, och domstolsprocesser till följd av detta, kommer att öka bör konsekvenserna av utredningens förslag följaktligen antas kunna innebära ett ökat målinflöde till förvaltningsdomstol. Även om det är svårt att veta i vilken omfattning vitesförelägganden kommer att öka i antal, och därmed också antalet efterföljande domstolsprocesser avseende utdömande av vite, tolkar förvaltningsrätten det som att utredningens förslag kan komma att innebära ett behov av ökat anslag till domstolarna. Förvaltningsrätten anser därför att de eventuella konsekvenserna och kostnaderna för förvaltningsdomstolarna i detta avseende i högre grad bör tas i beaktande i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Detta yttrande har beslutats av chefsrådmannen Gabriella Loman efter föredragning för lagmannen Eva-Lotta Hedin, den administrativa direktören Åsa Widmark och säkerhetschefen Marie Arremo. Föredragande har varit förvaltningsrättsfiskalen Emma Persson.

Gabriella Loman

Emma Persson